

נדר שלמים הללו

נקט "נדר" (אף שהתורה קרבן חובה היא) משום שלמרות שהחוב אינו חל אלא לאחרי שנעשה הנס, הרי בדרך כלל נודרים את הקרבן עוד לפני זה. וכפי שמצינו ביעקב (ויצא כח, ב), שנדר להביא קרבן (בתור הודאה) עוד בהיותו בעת צרה.

ז, טו

ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר
לא יניח ממנו עד בקר: אכל אוכל הוא כל הלילה. אם כן למה אמרו עד חלות, כדי להרחיק האדם מן העבירה.

צריך ביאור:

א. מלשון רש"י "אם כן למה אמרו" משמע שכבר ידוע לנו שחכמים גזרו גזירה זו, ולכן נשאלת השאלה "למה אמרו". ותמוה: מנין לנו, בפשוטו של מקרא, שישנה גזירת חכמים זו.

ב. מדוע לא הקדים את פירושו על מה שלמדנו בקרבן פסח (בא יב, ח"י) "ואכלו את הבשר בלילה הזה גו' ולא תותירו ממנו עד בקר".

והביאור:

דין זה (שאכילת הזבח אינו אלא עד חצות) אכן נרמז בפסוק עצמו, לפי פשוטו של מקרא, וכדלהלן.

ממה שנאמר "ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר", ולא "ביום קרבנו יאכל עד בקר", מובן שזמן האכילה אינו נמשך "עד בקר" (ולכן לא נאמר "יאכל עד בקר"), אלא הוא נגמר לפני זה (בחצות), והשיעור "עד בקר" הוא לגבי "יניח ממנו" בלבד (ולפי זה יש להפסיק את האכילה בחצות כדי שלא לעבור על האיסור של "לא יניח ממנו עד בקר"). ולאידך, ממה שנאמר סתם "ביום קרבנו יאכל" (שהכוונה בזה בפשטות לכל היום, היינו כל המעת לעת), משמע שגם זמן האכילה נמשך "עד בקר"?

לכן מפרש, שהכתוב משמיענו שני דברים:

א. הכוונה העיקרית - "לא יניח ממנו עד בקר", "אוכל הוא כל הלילה", שכן הוא מעיקר הדין.

ב. בדיוק לשון הכתוב "לא יניח ממנו עד בקר" רומזת התורה שיש לעשות הפסק וריחוק בין הזמן של "יניח ממנו" לזמן האכילה, וזאת כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

לכן "אמרו עד חצות", כי מכיון שהתורה רומזת שצריכה להיות הרחקה מסוימת בזמן האכילה, שיערו חכמי ישראל שהכוונה היא "עד חצות".

לפי זה מוכן הטעם שאין רש"י מביא ענין זה לגבי קרבן הפסח, כי שם זמן האכילה ואיסור נותר נאמרים בשני כתובים שונים, ואין רמז לכך שיש לעשות הרחקה בזמן האכילה.

ז, כו

וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה

בכל מושבותיכם: לפי שהיא חוצת הגוף ואינה חוצת קרקע נוהגת בכל מושבות, וצממכת קידושין צפרק א' (לו, ז) מפרט למה הוצרך לומר.

אין כוונתו לפרש "בכל מושבותיכם" (בכל מושבות), אלא לנמק ולבאר - "לפי שהיא חובת הגוף... נוהגת בכל מושבות". ועיקר כוונתו לתרץ "למה הוצרך לומר" בכל מושבותיכם, כהמשך דבריו. והקושי הוא שהוכפל "בכל מושבותיכם" באותו איסור (דם), שהרי כבר נאמר לעיל (ויקרא ג, יז) "חקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו". וכפי שמוכח גם מכך שעל הפסוק בפרשת ויקרא שם אין רש"י מפרש מדוע הוצרך לומר (אף שהוא חובת הגוף).

הרא"ם והגו"א מפרשים שמה שרש"י כותב שם "יפה מפורש בתורת כהנים כל הפסוק הזה" - כוונתו לתרץ (גם) את השאלה מדוע הוצרך לומר "לדורותיכם בכל מושבותיכם" (מכיון שהיא חובת הגוף).

ועדיין צריך ביאור, ששם רק מציין לתורת כהנים, ולא כתב "שהיא חובת הגוף", ואילו כאן מציין רק לקידושין וכותב "לפי שהיא חובת הגוף כו' למה הוצרך לומר". ויש להאריך בזה.

ז, לח

אשר צוה ה' את משה בהר סיני ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני

רש"י פירש לעיל (תשא לג, יא) שמשווקם המשכן "לא נדבר עמו עוד אלא מאהל מועד"; ומכל מקום נאמר "אשר צוה ה' את משה בהר סיני", היות שבני ישראל עדיין חנו אצל הר סיני.

וראה רש"י בהעלותך ט, ד: "כששמע פרשת מועדים מסיני". וראה רש"י במדבר ג, א. פינחס כח, ו. ויש להאריך בזה.

לפי זה מוכן בפשטות מה שנאמר (סוף פרשת בחוקותי) "אלה המצות אשר צוה ה' גו' בהר סיני" - שהכוונה לכל המצוות שבספר ויקרא. וראה שם כו, מו: "אלה החוקים גו' אשר נתן גו' בהר סיני" (שכולם נתנו למשה בסיני, רש"י).